

ХОТІНСЬКА СЕЛИЩНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА

ХОТІНСЬКА СЕЛИЩНА РАДА
СУМСЬКОГО РАЙОНУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ТРИДЦЯТЬ ВОСЬМА СЕСІЯ ДЕВ'ЯТОГО СКЛИКАННЯ

Р І Ш Е Н Н Я

02.02.2024

с/мт Хотінь

**Про програму «Реформування системи
шкільного харчування на період до
2027 року в закладах загальної середньої
освіти Хотінської селищної ради»**

З метою забезпечення інноваційного розвитку освіти, створення умов для поетапного переходу до нового рівня освіти, керуючись пунктом 16 частини першої статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Хотінська селищна рада

ВИРШИЛА:

1. Затвердити програму «Реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року в закладах загальної середньої освіти Хотінської селищної ради» (додається).

2. Організацію виконання програми покласти на відділ освіти Хотінської селищної ради об'єднаної територіальної громади Сумського району Сумської області.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію селищної ради, з питань законності, правопорядку, освіти, охорони здоров'я, культурного розвитку та соціального захисту.

Селищний голова

Микола ТОРЯНИК

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення 38 сесії 9 скликання
Хотінської селищної ради від
02.02.2024 року

**ПРОГРАМА
РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ШКІЛЬНОГО ХАРЧУВАННЯ НА
ПЕРІОД ДО 2027 РОКУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
ХОТІНСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ**

ПАСПОРТ

Програми реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року в закладах загальної середньої освіти Хотінської селищної ради

Назва Програми	Програма реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року в закладах загальної середньої освіти Хотінської селищної ради
Мета Програми	Забезпечення різноманітного, збалансованого, якісного та безпечного харчування в закладах освіти. Відновлення та модернізація харчоблоків закладів освіти, які дозволять використовувати новітні технологічні процеси, покращувати показники енергоефективності та дотримуватися вимог системи НАССР з метою запобігання надходженню небезпечної продукції до споживача.
Розробник Програми	Відділ освіти Хотінської селищної ради
Відповідальний виконавець Програми	Відділ освіти Хотінської селищної ради
Учасники (виконавці) Програми	Відділ освіти Хотінської селищної ради, заклади загальної середньої освіти
Строк реалізації Програми	2024-2027 роки
Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, усього, у тому числі:	Обсяг коштів на кожний окремий рік розглядається у встановленому чинним законодавством порядку 4431262 грн
кошти місцевого бюджету	4431262 грн
кошти інших джерел	

1. Проблеми, на розв'язання яких спрямовано Програму

Реформа шкільного харчування набула нового стратегічного розвитку в умовах війни та повоєнного відновлення України. Наразі розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 жовтня 2023 року № 990-р схвалено Стратегію реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року та затверджено операційний план заходів з її реалізації у 2023-2024 роках, розпорядженням Сумської обласної державної адміністрації – Сумської обласної військової адміністрації від 21 грудня 2023 року № 734-ОД затверджено Програму реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року в закладах загальної середньої освіти Сумської області, метою якої є забезпечення різноманітного, збалансованого і якісного харчування в закладах освіти.

Необхідність підготовки Програми викликана необхідністю розв'язання невирішених проблем, а також наслідків повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України.

Так, актуальними проблемами залишаються неналежні умови організації якісного, збалансованого харчування в закладах освіти, а також відсутність у більшості дітей звичок здорового харчування. Основними причинами зазначених проблем, що потребують вирішення протягом 2024-2027 років, є:

недостатність обсягів місцевих бюджетів в умовах повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України забезпечувати виконання норм харчування в закладах освіти;

підвищення вартості харчування, що обумовлено процесом інфляції та зниження платоспроможності батьків, через що все менше учнів відвідують шкільні їдальні;

втрата постачальників харчових продуктів, розташування територій близько до кордону, пошкодження автомобільних шляхів та інших ризиків для ринку в умовах повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України. Зокрема, логістика постачання ускладнена, через що заклади освіти не можуть вчасно отримувати замовлені харчові продукти;

застарілість або пошкодженість унаслідок воєнних дій обладнання харчоблоків, що не дозволяє використовувати сучасні технології приготування страв і забезпечувати дотримання принципів системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР) (далі система НАССР), відповідно є потреба у відновленні, комплексній модернізації та ремонтних роботах;

перешкоджання енергетичної кризи та повітряних тривог організації харчування в закладах освіти;

нестача кухарів, інших працівників на кухні, а також сестер медичних з дієтичного харчування для організації харчування учнів у закладах освіти;

потреба в додатковому навчанні працівників закладів освіти на тему організації харчування, зокрема щодо впровадження нових норм харчування, складання та виконання меню;

відмова дітей від шкільного харчування через сформовані неправильні харчові звички.

За останній рік в Хотінській селищній територіальній громаді спостерігається зростання кількості дітей із захворюваннями на хронічний гастрододуеніт, ожиріння, є три випадки захворювання на цукровий діабет, що пов'язано, насамперед, із вживанням у їжу фасфудів, цукрозамінників, солодоців.

З огляду на зазначені проблеми і виклики, реформа шкільного харчування набуває ще більшої актуальності в контексті відновлення України, соціального захисту вразливих верств населення, зокрема категорій осіб, які мають право на безоплатне харчування, а також підтримки психологічного стану громадян через набуття навичок здорового харчування, що особливо важливо в критичних умовах.

Програма містить стратегічні та операційні цілі розвитку реформи системи шкільного харчування на період до 2027 року, зокрема за такими ключовими напрямками:

- організація якісного та безпечного харчування: закупівля та фінансування; відновлення та модернізація харчоблоків: комплексний підхід. Дотримання вимог системи НАССР;
- розвиток кадрового потенціалу;
- упровадження нових норм харчування, меню, а також формування культури здорового харчування.

2. Аналіз поточного стану справ, тенденцій та обґрунтування щодо необхідності розв'язання виявлених проблем

Відповідно до розпоряджень голови Хотінської селищної ради від 30 серпня 2022 року № 46-ОД «Про організацію навчання в закладах освіти Хотінської СТГ Сумського району Сумської області» та від 21 серпня 2023 року № 52-ОД «Про організацію навчання в закладах освіти Хотінської СТГ Сумського району Сумської області», з метою убезпечення жителів територіальної громади в умовах воєнного стану, в закладах освіти у 2023 році організовано освітній процес за допомогою дистанційних технологій. У зв'язку з цим в закладах освіти протягом 2023 року харчування не здійснюється. Чотири заклади освіти знаходяться в 5-ти кілометровій зоні, а два заклади – в 10-ти кілометровій зоні, тому всі заклади освіти часто перебувають в зоні артилерійсько-мінометних обстрілів, тому протягом 2023 року технологічне обладнання не придбавалося, матеріально-технічна база харчоблоків шкільних їдалень не оновлювалася (тільки для шкільної їдальні Хотінського ліцею Хотінської селищної ради Сумського району Сумської області за кошти ЮНІСЕФ було придбано два холодильника, два водонагрівача на суму 64368 грн та морозильний ларь на суму 8772,00 грн), капітальних ремонтів шкільних їдалень та харчоблоків не здійснювалося. У 2020 році було зроблено капітальний ремонт харчоблоку Хотінського ліцею Хотінської селищної ради та закуплено технологічне обладнання та меблі, капітальний ремонт обідньої зали Олексіївського ліцею Хотінської селищної ради.

Існує потреба в оновленні технологічного обладнання та ремонтів харчоблоків Кіндратівського ліцею Хотінської селищної ради та Олексіївського ліцею Хотінської селищної ради. Проведення капітального ремонту підсобних

приміщень харчоблоку Хотінського ліцею Хотінської селищної ради. Переважно саме через брак фінансування та незадовільну матеріально-технічну базу заклади освіти не можуть належним упровадити процедури, засновані на принципах системи НАССР, що є обов'язковою умовою безпечності харчування.

Потребують безперервного отримання знань та підвищення рівня кваліфікації особи, відповідальні за організацію харчування здобувачів освіти в закладах освіти. На харчоблоках закладів освіти працюють 10 осіб, з них пройшли курси підвищення кваліфікації, починаючи з 2020 року, 3 особи (30%).

В жодному закладі освіти не введено посаду медичної сестри з дієтичного харчування.

Педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти пройшли навчання за програмою «Уроки здорового харчування» на курсах у комунальному закладі Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (6 осіб).

«Школи сприяння здоров'ю», одним із пріоритетних напрямків діяльності яких є формування здорових харчових звичок у дітей, роботу яких активізували в закладах освіти на початку 2022 року, призупинили свою роботу по деяким напрямкам у зв'язку із організацією навчання за допомогою дистанційних технологій.

3. Мета Програми

Однією із цілей Програми реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року є відновлення та модернізація харчоблоків закладів освіти, які дозволять використовувати новітні технологічні процеси, покращувати показники енергоефективності та дотримуватися гігієнічних вимог та застосовувати постійно діючі процедури, засновані на принципах забезпечення учнів різноманітним, збалансованим, корисним, якісним та безпечним харчуванням відповідно до трьох технологічних моделей організації харчування:

«базова кухня» – харчоблок повинен бути оснащений зонами для отримання та зберігання сировини, первинної обробки сировини, зони теплової обробки та основного приготування, зони видачі готових страв, миття столового посуду та кухонного інвентарю, а також усім необхідним обладнанням та інвентарем відповідно до вимог санітарного законодавства, законодавства про безпечність;

«опорна кухня» – передбачає доставку готової гарячої їжі в термоізоляційних боксах. Загальний час з моменту приготування, транспортування та видачі не повинен перевищувати дві години. Харчоблок опорної кухні повинен бути оснащений усіма необхідними зонами, обладнанням та інвентарем ідентично до моделі «базова кухня» та додатково зоною фасування і упакування готової гарячої їжі, окремим входом/виходом для доставки їжі до прилеглих закладів та зонами повернення, миття та зберігання тари для доставки їжі.

При цьому харчоблок отримувача послуг повинен бути забезпечений такими зонами: приміщенням для недовготривалого зберігання термобоксів, зоною роздаткової лінії в обідньому залі та зоною миття та зберігання столового посуду. Усі процеси приготування, транспортування, зберігання та видачі готових страв, а також обладнання та інвентар повинні відповідати вимогам санітарного законодавства, законодавства про безпечність;

«фабрика-кухня» – окреме підприємство, де здійснюється приготування, шокове охолодження готових страв та доставка в охолоджену вигляді до закладів освіти.

Програма передбачає забезпечення різноманітного, збалансованого, якісного та безпечного харчування в закладах освіти, що сприятиме соціальному захисту вразливих груп населення. У закладах освіти за кошти місцевих бюджетів одноразовим безкоштовним харчуванням, насамперед, планується забезпечити учнів 1-4 класів, та дітей пільгових категорій (учні із числа дітей-сиріт, діти позбавлені батьківського піклування; діти з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних класах, дітей-інвалідів/інвалідів I-III групи, дітей із сімей, які отримують допомогу відповідно до Закону України “Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям”, дітей із сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, учасників бойових дій; внутрішньо переміщені особи; зі статусом дітини, постраждалої внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів).

Досягненням стратегічної мети є зниження захворюваності серед дітей віком до 18 років; рівень задоволеності учнів харчуванням у закладах освіти; зміна харчових уподобань дітей шкільного віку; збільшення кількості учнів, які харчуються у закладах освіти.

Програма передбачає набуття працівниками шкільних їдалень закладів освіти компетентностей, необхідних для формування навичок здорового харчування у здобувачів освіти.

Успішне виконання передбачених Програмою завдань можливе при тісній взаємодії сім'ї, закладів освіти, органів місцевого самоврядування.

4. Основні завдання Програм

Основними завданнями Програми є:

- збільшення кількості учнів, охоплених гарячим харчуванням;
- збільшення вартості харчування в день на одну дитину;
- забезпечення виконання норм харчування;
- відновлення та модернізація харчоблоків;
- модернізація харчоблоків за технологічною моделлю «базова кухня»;
- дотримання вимог законодавства про харчові продукти;
- упровадження дієвої системи НАССР;
- підвищення рівня знань працівників, пов'язаних із забезпеченням шкільного харчування з питань гігієни персоналу, гігієнічних вимог до виробництва та обігу харчових продуктів, у тому числі з питань системи НАССР і програм-передумов;
- забезпечення закладів освіти професійними медичними працівниками та працівниками харчоблоків;

- упровадження новим норм харчування, меню, а також формування культури здорового харчування.

5. Основні суб'єкти реалізації Програми

Основними суб'єктами реалізації Програми є:

- Хотінська селищна рада;
- заклади загальної середньої освіти;
- здобувачі освіти, які проживають і навчаються на території Хотінської селищної територіальної громади

6. Шляхи і засоби розв'язання проблем

Виконання Програми здійснюється за такими напрямками:

оновлення технологічного обладнання, матеріально-технічної бази харчоблоків шкільних їдалень закладів загальної середньої освіти відповідно до вимог та з урахуванням чинного законодавства;

навчання працівників, пов'язаних із забезпеченням шкільного харчування з питань гігієни персоналу, гігієнічних вимог до виробництва та обігу харчових продуктів, у тому числі з питань системи НАССР і програм-передумов;

здійснення реконструкцій, капітальних ремонтів їдалень та харчоблоків закладів загальної середньої освіти;

організація харчування за технологічною моделлю «базова кухня»;

забезпечення впровадження системи аналізу небезпечних факторів та контролю в критичних точках (НАССР);

запровадження нового шкільного харчування, альтернативних форм харчування, нових рецептур, що пройшли державну санітарно-епідеміологічну експертизу щодо можливості використання при харчуванні дітей у закладах загальної середньої освіти;

підвищення кваліфікації кухарів за оновленими програмами;

навчання працівників закладів освіти, залучених до підвищення кваліфікації вчителів (здоров'язбережувальна галузь), керівників закладів освіти з питань організації харчування та формування навичок здорового харчування в закладах освіти;

забезпечення виконання норм харчування учнів відповідно до вимог чинного законодавства;

підвищення рівня обізнаності працівників щодо формування тендерної документації, у тому числі належне формування вимог до продуктів у частині інформації про технічні, якісні та кількісні характеристики предмета закупівлі, оформлення договорів із зазначенням процедури контролю постачальників та їх відповідальності за порушення умов договору;

передбачення фінансування та проведення лабораторних досліджень у разі виникнення спірних питань із постачальником харчових продуктів;

охоплення різними формами харчування всіх учнів закладів загальної середньої освіти, збільшення кількості учнів, охоплених гарячим харчуванням;

дотримання санітарно-гігієнічних вимог відповідно до Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом

Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за № 1111/3594;

проведення в закладах освіти просвітницької роботи з учнями та батьками щодо формування культури здорового харчування.

Упровадження Програми передбачає тісну співпрацю працівників закладів освіти, батьків, відділу освіти Хотінської селищної ради, Хотінської селищної ради, Головного управління Держпродспоживслужби в Сумській області, комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Для реалізації Програми необхідною умовою є організація якісного та безпечного харчування: закупівля та фінансування; відновлення та модернізація харчоблоків: комплексний підхід. Дотримання вимог системи НАССР; розвиток кадрового потенціалу; упровадження нових норм харчування, меню, а також формування культури здорового харчування.

7. Очікувані результати, ефективність Програми

Реалізація Програми, відповідно до переліку напрямів діяльності, завдань та заходів Програми (додається), дасть змогу:

- забезпечити учнів різноманітним, збалансованим, якісним харчуванням;
- збільшити кількість учнів, які харчуються в закладах освіти;
- відновити та модернізувати харчоблоки закладів освіти з використанням новітніх технологічних процесів;
- забезпечити системність та регулярність підвищення кваліфікації працівників, відповідальних за організацію харчування дітей та безпечність харчових продуктів (у розрізі посад).

8. Фінансове забезпечення Програми

Фінансове забезпечення Програми буде здійснюватися за рахунок коштів місцевого бюджету у межах видатків на галузь освіти на відповідний бюджетний період, а також за рахунок інших, не заборонених чинним законодавством, джерел фінансування.

Ресурсне забезпечення Програми (тисяч гривень)

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання Програми	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік	Усього витрат на виконання Програми
Обсяг ресурсів, усього, у тому числі	0	1338750	1472625	1619887	4431262
місцевий бюджет	0	1338750	1472625	1619887	4431262
інші джерела					

9. Координація та контроль за ходом Програми

Координація і контроль за виконанням Програми реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року в закладах загальної середньої освіти Хотінської селищної ради здійснюється відділом освіти Хотінської селищної ради.

Учасники Програми реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року в закладах загальної середньої освіти Хотінської селищної ради інформують відділом освіти Хотінської селищної ради про виконання завдань та заходів Програми щокварталу до 01 числа місяця, наступного за звітним періодом.

Відділ освіти Хотінської селищної ради узагальнену інформацію про хід виконання цієї Програми щороку до 10 січня надає селищному голові Хотінської селищної ради та щокварталу Департаменту Сумської обласної державної адміністрації.